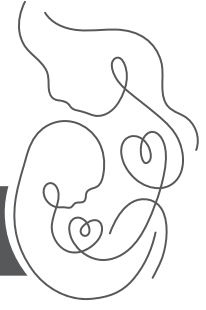

8. BÖLÜM

DOĞUMUN DİLİ

Selda İLDAN ÇALIM¹

GİRİŞ

Doğumun dili; doğum eyleminde kadının ifade ettiği tüm sözlü ve sözsüz iletişim öğelerini ve ebenin ya da diğer sağlık profesyonellerinin bu ifadeleri anlama ve geri bildirim verme becerilerini kapsayan bir iletişim sistemidir. Bedenin, ruhun ve zihninin bir araya geldiği özgün ve evrensel bir ifade içeren bu dil, yalnızca sözcükleri değil nefesi, sesleri, sessizlikleri, bakışları, mimikleri, jestleri ve beden hareketlerini içerir (1,2).

Doğum yapan kadının ifade ettiği tüm iletişim öğelerini içeren bu dil, bir ihtiyacın ya da duygunun dışavurumudur. Ebenin bunları fark etmesi, duyması, anlaması ve yanıt vermesi için doğumun dilini bilmesi önemli bir mesleki gerekliliktir. Ebelik, bu dili yargılamadan, bastırmadan ve yönlendirmeden, anlayış ve şefkatle karşılamayı gerektirir (2). Doğumun dili, hem kadının gücünün sesi hem de ona eşlik eden bakım verenin duyarlılığının bir yansımasıdır. Ebelik bakımının temel hedefi, bu dile duyarlı olarak ilişki kurmak ve doğum sürecini anlamlı, bütünleştirici bir deneyime dönüştürmektir (1-3).

Doğum süreci kadın ve ailesi için hem yeni bireyin aileye katılması heyecanı ve mutluluğu hem de anne ve bebeğin sağlığı ile ilgili endişelerin bir arada olduğu ambivalent duyguların yaşandığı bir zaman dilimidir. Kadınla birlikte tüm ailenin beklentisi her şeyin yolunda gitmesi ve bir aksiliğin yaşanmaması üzerine odaklanmıştır. Ebe ve diğer sağlık ekibinin beklentisi ve dileği de bu yöndedir. Bu sürecin sağlıkla ve mutlulukla yönetilmesi

¹ Doç. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, selda.ildan@cbu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-8500-4251

SONUÇ

Doğumun dili, doğum sürecinde hem sözel hem de sözel olmayan (beden dili, tonlama, jest, göz teması gibi) ifadeleri kapsayan, ebeyle doğuran arasında kurulan bütünsel bir iletişim sistemini içerir. “Doğumun dili”, ebelik bakımının en özgün anlatsal boyutudur. Ebe, bu dili görerek ve duyarak (göz teması, jest, mimik, nefes alışverişi gibi), sonra söze ve beden diline dönüştürerek doğum sürecini anlamlı ve bütüncül hale getirir. Böylece doğum, biyolojik bir olay olmaktan çıkarak iletişim temelli becerilere dayanan ve içinde insani bir hikâyeyi barındıran deneyime dönüşür.

Doğum eyleminin bir kadın için hayatı boyunca unutmayacağı anı olmasının en önemli nedenlerinden biri belki de tüm duyularıyla yaşamı en yoğun hissettiği bir süreci deneyimlemesidir. Doğum yapan kadın; her zamankinden daha fazla dokunmaları hissedebilir, çevresinde olup bitenleri herkesten önce görebilir ve fark edebilir, bir yudum suyun lezzetini daha yoğun alabilir, sesleri daha iyi duyabilir ve bebeğinin kokusunu herkesten önce farkedebilir. Travay sürecinde ve doğumda aktif olan tüm bu duyuların açık kapılarının olumsuz giden bir durum yaşandığında nasıl bir bir kapanabildiğini en çok da ebeler bilir. İşte bu nedendir ki doğumun dilini bilmek ve doğumun diliyle konuşmak kapısı sonuna kadar açık duyulardan içeriye güzelliklerin ve iyiliğin geçmesi demektir; annenin doğumda yaşadığı bu güzel deneyimlerin bebeğine ve ailesine taşınması demektir.

Teknik bilgi ve beceri kadar olumlu iletişim becerilerine sahip bir sağlık ekibinin doğumdaki rolü tartışılmaz öneme sahiptir. Bu bağlamda doğumun dilini oluşturan temel iletişim becerileri ebelerin sahip olması gereken elzem bir yetkinliktir. Doğumun dilinin bilinmesi ve geliştirilmesi için ebelerin kendini tanıması, iletişim becerilerini geliştirmesi, ön yargısız olması, kadın ve aile merkezli yaklaşımı benimseyerek bakım vermesi oldukça önemlidir. Ebelerin iletişim becerilerini geliştirilmesi ve olumlu doğum dilini kullanması kadın ve ailesinin olumlu bir doğum deneyimi yaşamasına katkı sunacağı gibi kendisinin de mesleki motivasyonunu ve duygusal iyilik halini destekler. Doğumun dilini önemseyen yaklaşımın ebelik eğitiminde sistematik şekilde öğretilmesi ve ebeler tarafından benimsenmesi mesleki niteliği geliştirerek kadın, aile ve toplumun sağlığını pozitif yönde etkileyecektir.

KAYNAKLAR

1. Simkin P, Stewart M, Shearer B, Christopher Glantz J, Rooks JP, Lysterly AD, Chalmers B, Keirse MJ. The language of birth. *Birth*. 2012 Jun;39(2):156-64. doi: 10.1111/j.1523-536X.2012.00535.x. Epub 2012 May 24. PMID: 23281864.
2. Winnick TA. Delivery: Gender and the language of birth. *Gender Perspectives on Reproduction and Sexuality: A Gender Research Reader*, 8, 51-58. <https://doi.org/10.1046/j.1529-2126.2004.00008.x>
3. Baranowska B, Pawlicka P, Kiersnowska I, et al. Woman's Needs and Satisfaction Regarding the Communication with Doctors and Midwives during Labour, Delivery and Early Postpartum. *Healthcare (Basel)*. 2021;9(4): 382. doi:10.3390/healthcare9040382

4. Çalım Sİ. Gebeler ve lohusalarla iletişim. In: Yüksel E, Özmen E (eds.) Sağlık Hizmetlerinde Özel İlgi Grupları ve Dezavantajlı Gruplarla İletişim. Konya: Literatürk Academia; 2022. p. 99-113.
5. Aktaş S, Bal Z. Doğumda iletişim. In: Çalım Sİ, Özmen E (eds.) Ebelikte İletişim. Ankara: Nobel Tıp Kitabevi; 2024. p. 69-81.
6. Häggsgård C, Nilsson C, Teleman P, et al. Women's experiences of the second stage of labour. *Women and Birth*. 2022;35(5): e464-e470. doi:10.1016/j.wombi.2021.11.005
7. Ångeby K, Ternström E. Women's experiences and needs concerning care and support during the various phases of childbirth and the postnatal period: Analysis of free-text comments based on Quality from the Patient's Perspective in Sweden. *European Journal of Midwifery*. 2024;8(February): 1-9. doi:10.18332/ejm/176698
8. Katebi MS, Khadivzadeh T, Sepehri Shamloo Z, et al. Evaluating Midwives Communication Skills from the Perspective of Parturient Women Attending to Hospitals for Delivery. *Journal of Midwifery and Reproductive Health*; 2017;5(2): 882-889. doi:10.22038/jmrh.2016.8019
9. Aktaş S, Pasinlioğlu T. Ebenin empatik iletişim becerisinin doğum eylemine ve doğum sonrası döneme etkisi. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*. 2017;38-45.
10. Kaya T, İldan Çalım S, Uçan G. Doğum Eyleminde Ebelerle İletişimin Doğum Deneyimine Etkisi. *JGON*. 2021;18(1):671-7.
11. Çalım S İ., Demirci H, Cambaz Ulaş S. Gebelerin Doğumda Ebelerden Beklentileri. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2021;4(1):49-57.
12. Yüksel, E. Temel iletişim becerileri. In S. İ. Çalım & E. Özmen (Eds.), *Ebelikte İletişim*. 2024. Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri.
13. Travelbee J. *Interpersonal Aspects of Nursing*. 2nd ed. Philadelphia: F.A. Davis Company; 1971.
14. Travelbee J. *Intervention in Psychiatric Nursing: Process in the One-To One Relationship*. Philadelphia: F.A. Davis Company; 1969.
15. Çalım Sİ. Ebelik Eğitiminde İletişim. In: Çalım Sİ, Özmen E (eds.) *Ebelikte İletişim*. Ankara: Ankara Nobel Tıp Kitabevleri; 2024. p. 239-244.
16. Özmen E. Kendini Tanıma. In: Çalım Sİ, Özmen E (eds.) *Ebelikte İletişim*. Ankara: Ankara Nobel Tıp Kitabevleri; 2024. p.11-24
17. İldan Çalım, S., & Saruhan, A. (2019). Travelbee Kuramı'na Göre Verilen Kişilerarası İletişim Eğitiminin Ebelerin İletişim Becerilerine ve Annelerin Doğum Memnuniyetine Etkisi. *Life Sciences*, 14(4), 104-121.
18. Shallow HED, Deery R, Kirkham M. Exploring midwives' interactions with mothers when labour begins: A study using participatory action research. *Midwifery*. 2018 Mar;58:64-70. doi: 10.1016/j.midw.2017.10.017.
19. Öner S, Çeber Turfan E. Temel iletişim becerileri. In: Aktaş S, Aksoy Derya Y, Toker E (eds.) *Ađan Z'ye Temel Ebelik*. İstanbul Tıp Kitabevleri; 2023. p. 42-45.
20. Yüksel E, Özmen E. Sağlık profesyonelleri için iletişim becerileri. In: Yüksel E, Özmen E (eds.) *Sağlık Hizmetlerinde Özel İlgi Grupları ve Dezavantajlı Gruplarla İletişim*. Konya: Literatürk Academia; 2022. p. 1-37.
21. Johansson M, Rubertsson C, Rådestad I, Hildingsson I. Childbirth - an emotionally demanding experience for fathers. *Sex Reprod Healthc*. 2012;3(1): 11-20. doi:10.1016/j.srhc.2011.12.003
22. Poh HL, Koh SS, He HG. An integrative review of fathers' experiences during pregnancy and childbirth. *Int Nurs Rev*. 2014;61(4): 543-554. doi:10.1111/inr.12137
23. Özşahin Z, Nacar G, Aksoy Derya Y. Ebelerin işe bağı gerginlikleri ile çatışma çözüm stilleri arasındaki ilişki. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi. İnönü Üniversitesi; 2019;7(2): 187-195. doi:10.33715/inonusaglik.654057
24. Hulchafo II, Scroggins JK, Harkins SE, et al. Stigmatizing and Positive Language in Birth Clinical Notes Associated With Race and Ethnicity. *JAMA Netw Open*. 2025;8(5):e259599. doi:10.1001/jamanetworkopen.2025.9599